

STICHTING RADIOGEMEENTE

PREKENSERIE JAARGANG 62 NR 11

Schriftlezing:

1 THESSALONICENZEN
5 : 16 – 24

EEN MOEILIK GEBOED

DOOR DS A.H. AGTEREEK

Gehouden op

17 september 2017 in de

Chr. Triumfatorkerk in

Den Haag

De verkondiging van vanavond vraagt een korte inleiding. Een moeilijk gebod. Tien jaar lang heb ik gesproken in Amsterdam in de diensten met belangstellenden. Wij waren daar met vier predikanten. Eén van de bekende predikanten was de dichter-dominee Jaap Zijlstra en ook onder andere een christelijk-gereformeerde predikant. Wij deden één keer in de maand een dienst, waar – moet ik zeggen – honderden mensen op af kwamen. Die diensten zijn er nog altijd. Het had een wat christelijk-gereformeerd stempel, dus ook een wat christelijk-gereformeerde liturgie. Elke zondag dat ik daar sprak, moest ik de tien geboden voorlezen, Exodus 20, de schuldbelijdenis, daarna de genadeverkondiging en dan een prachtig lied. Er waren heel veel jonge mensen en je merkte: dat sprak hen niet aan.

Toen zei ik een keer tegen dat bestuur – het waren vijf mannen: “Mag ik misschien tien Nieuwtestamentische geboden samenstellen?” Zij vonden het een beetje vreemd. Drie waren het ermee eens, twee vonden het een beetje moeilijk, maar we hebben dat gedaan. Zo heb ik tien geboden samengesteld en die ga ik u vanavond om des tijds wille niet voorlezen, maar één van die geboden was: “Verblijdt u te allen tijde.” En dat is niet eenvoudig.

Een tweede gebod was: “Bid zonder ophouden.” Matthéüs 5 vers 25: “Wees vriendelijk jegens uw tegenpartij.” En een gebod, waar ik het zelf heel erg moeilijk mee heb: “Weest in geen ding bezorgd,” omdat ik vaak heel erg bezorgd ben. Bezorgd over mijn vrouw, over mijn gezin, over de gemeente en over de kerk. Ik had er altijd nog een gebod bij: “Gehoorzaamt uw voorgangers en onderwerpt u aan hen.” Dat was misschien wel heel erg moeilijk. Vooral in evangelische kringen zijn voorgangers toch vaak bezig op een wat dictatoriale wijze.

In elk geval heb ik vanavond een van die geboden gekozen en dat is: “Dankt onder alles.” Wat is dat ontzettend moeilijk. Het is heel fijn om te zeggen dat de Bijbel niet bang is voor grote woorden. Ik denk zomaar aan een paar overbekende teksten. U kent ze allemaal en ik vind ze bovenmate mooi: “In dit alles zijn wij meer dan overwinnaars.” Het wordt vaak verkeerd geciteerd: “Wij zijn meer dan overwinnaars.” En dat staat er niet. Er staat: “In dit alles zijn wij meer dan overwinnaars.” En dan heeft Paulus een heel lang lijstje, dat niet prettig is: vervolging, verdrukking, honger, naaktheid, gevaar, het zwaard en uiteindelijk de dood. “Maar... in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem.”

Een tekst die mij altijd heel lief en dierbaar is, u zult hem ongetwijfeld kennen, is: “Niets, maar dan ook niets kan ons scheiden van de liefde van God in Christus Jezus.” Een tekst die heel veel voor mij heeft betekend.

Toen ik predikant was in Leiden heb ik het nare voorval meegemaakt, dat twee jongemannen zelfmoord hebben gepleegd. De één, een jongeman van 33 jaar, zeer begaafd, hij was organist in onze kerk, heeft zich opgehangen. De andere jongen was 27. Hij was klaar met zijn studie rechten en hij wierp zich voor de trein.

Ik heb die begrafenis moeten doen. Toen heb ik op beide begrafenis geprekeerd over: “Niets, maar dan ook niets kan ons scheiden van de liefde van God, welke is in Jezus Christus onze Heer.” De ouderling van dienst, mijn ouderling dus van die kerk, was heel boos na afloop. Hij zei: “Dominee, u preekt iedereen de hemel in en deze mensen zijn in de hel.”

Toen ben ik heel erg boos geworden. Ik zei: “Ten eerste kunnen wij niet oordelen wie daar komt en ten tweede, dit waren gelovige mensen. En wat ze heeft gebracht tot deze vreselijke stap? Ik geloof dwars door alles heen: Niets, maar dan ook niets kan ons scheiden van de liefde van God in Christus Jezus.” Daar ben ik zo van overtuigd. Misschien bent u het niet met mij eens, ach, leg het dan maar naast u neer. Maar ik geloof dat de liefde van God zo onvoorstelbaar groot is. En als je getalenteerd bent, zoals deze twee jongemannen, dan moet er iets geweest zijn, dat je een einde maakt aan je leven. De Bijbel is niet bang voor zulke grote woorden en zulke grote zinnen.

We hebben eigenlijk in ons leven een ander woordje uitgevonden. U gebruikt het misschien geregeld en dat is het woordje: ergens... Wij zijn ergens als kerk toch één. Ik had vorige week nog een gesprek met een pastoor, een echt gelovige, vrome man, en die zei tegen mij: “Ach, we zijn ergens toch één.” Dan kun je natuurlijk makkelijk ja en amen zeggen, maar ik zei: “Als het gaat om Jezus Christus, onze Verlosser, dan zijn wij één. Maar ik heb het toch heel erg moeilijk met het verschil tussen Avondmaal en Eucharistie. Ik heb het ook wel heel erg moeilijk met die hiërarchische lijn in jullie kerk van kapelaan, pastoor, bisschop, kardinaal en uiteindelijk de paus. En ik heb het toch wel heel erg moeilijk met die toestanden rondom Maria, hoewel ik grote bewondering en waardering voor haar heb.”

Hij zei: “Ergens zijn wij één.” En ik zei: “Ja, waar zijn wij dan eigenlijk allemaal één in?” Het lijkt wel naarmate ik ouder word, dat ik het er wat moeilijker mee krijg. Iemand zei pas tegen mij: “Die man en die vrouw, en het was nu niet de meest makkelijkste, die is ergens toch wel een christen.” Ergens, zeggen wij, is het toch wel goed voor.

Ik was vorige week bij mijn specialist en die zei: “Dominee, u ziet er nog goed uit. Het gaat prima met u.” Ik zei: “Ach, dokter, ergens is toch de aftakeling begonnen. Ik zie er aan de buitenkant goed uit, maar het meubilair is aan verandering toe.” En ik vergeet nogal eens ergens thuis mijn portemonnee. Daar zit niet veel geld in, maar mijn pasje zit erin, mijn rijbewijs, mijn kentekenbewijs en die heb ik nodig als ik ga autorijden.

Ik zei tegen mij vrouw: “Ik kan eigenlijk niet zoeken. Waar is mijn portemonnee toch?” Zij gaf toen het fascinerende antwoord: “Die moet toch ergens zijn.” Ik zei: “Als je mij zegt waar dat ergens is, dan komen wij samen uit de brand.” Nu leg ik die portemonnee vaak op de meest rare plekken neer. Maar halleluja, ergens werd de portemonnee toch gevonden.

Dat woordje ergens, dat is in. En ik moet zeggen, hoe meer ik het hoor, hoe meer ik er een beetje hekel aan ga krijgen. Want waar is dan dat ergens?

De Bijbel is niet bang voor grote woorden. Ik heb zomaar die paar verzen met u gelezen uit de Thessalonicenzenbrief. Moeilijk. Moeilijke geboden. Bid zonder ophouden. Verblijdt u te allen tijde. Mijn hemel, wat is dat moeilijk. En dan vanavond: "Dankt onder alles." Of zoals de Statenvertaling zegt: "Dankt in alles." Dankt in elke situatie.

Het is goed om even naar dat voorzetseltje te kijken. Er staat niet in de Bijbel: "Dank voor alles." Ik geloof niet dat dat de bedoeling is. Toen ik op de middelbare school zat, moest ik een gedicht lezen of leren, dat weet ik niet meer, van Geerten Gossaert. Hij dicht ergens: "Ik dank voor elke smart en ik dank voor elke ziekte."

Dat lijkt misschien wel heel erg mooi, maar ik ben het niet met hem eens. Ik ga niet danken voor mensen die Alzheimer hebben of die lijden aan dementie. Laatst vroeg de kerkenraad in Wassenaar aan mij nog of ik iemand wilde bezoeken, een oude dame, van in de tachtig. "Ze zou het zo fijn vinden als u haar bezoekt. Zou u bij haar langs willen gaan?" Ik deed dat. Zij had de ziekte van Parkinson.

Toen ik bij haar binnenkwam zei ze: "Blijft u een kopje koffie of een kopje thee?" Ik zei: "Doe maar een kopje thee." Ze zei: "Maar u moet het zelf inschenken." Het was zelfbediening. Ik begreep het ook. Ze zei: "Het water is al heet in de waterkoker, maar ik kan het niet meer inschenken." Ik merkte dat zij daar zo ongelukkig onder was. Toen we daar samen aan het praten waren, heb ik mijzelf afgevraagd: hoe kan die vrouw nog eten? Hoe kan ze nog een vork of een lepel in haar hand houden?

Niet: ik dank voor elke smart. En beslist niet: ik dank voor elke ziekte. Het zijn ondingen waarmee je in aanraking komt. Telkens weer heb ik daar moeite mee als mensen een vreselijke ziekte krijgen en ook daaraan moeten sterven.

Er staat dus niet: "Ik dank voor alles." Er staat ook niet in de Bijbel: "Ik dank na alles." Daar zijn wij een beetje aan gewend geraakt. De koorts is gedaald, het was 39,2, het is nu 38,4, wij danken de Here God, want de koorts is gedaald. Je belt het ziekenhuis op. "O, de patiënt is nu op de Intensive Care." En de zuster zegt: "De operatie is gelukt." Wij danken na alles. Het examen is gehaald. Wij zijn zo dankbaar en wij gaan de Here God danken na alles.

De Bijbel zegt: "Dankt onder alles." Maar wat is het moeilijk, ik weet waar ik vanavond over spreek. Mijn vrouw zei tegen mij: "Weet, waar je aan begonnen bent." Misschien weet ik dat niet eens, maar danken onder alles en danken in alles?

Onze dank is eigenlijk afhankelijk van de omstandigheden. Onze dank komt eigenlijk altijd aan het einde. En de Bijbel zegt: "Onze dank moet helemaal aan het begin staan." Wij moeten niet bij God terecht komen, maar wij moeten van God uitgaan. Onze dankbaarheid is vaak de hoogste top waar wij heel moeizaam naartoe klimmen.

U zegt misschien: "Hoe moet dat dan?" Ik heb een voorbeeld gevonden, waar ik altijd weer ontroerd door ben. Ik bedien in diverse kerken altijd nog het Avondmaal. Dat is vaak heel verschillend en soms voor mij heel erg moeilijk als het in een kerk is waar de mensen aan tafel komen. Daar moet ik dan weer aan wennen. Als het een kerk is waar de ouderlingen met de schaal en de beker de kerk ingaan, dan moet ik daar soms ook aan wennen. Soms is het een Avondmaal waarbij de mensen naar voren komen.

In elk geval, ik hou van het Avondmaal en dan denk ik aan die ontstellend mooie, diepe woorden uit Lucas 22. "Hij nam een brood en Hij dankte en Hij brak het en Hij gaf het hun." Let eens even op die werkwoorden. Hij nam en toen dankte Hij en toen brak Hij het en toen gaf Hij het aan Zijn leerlingen. Dat brood, dat was Zijn lichaam. Hij wist heel goed toen Hij dat brood ging breken wat er ging gebeuren. Hij moet geweten hebben van Golgotha en van Gethsémané. Maar voordat dat gebeurde, ging Hij danken. Dat was danken *in* alles. Dat was danken *onder* alles.

Altijd opnieuw lees ik die woorden bij het Avondmaal. En ik kan u alleen maar zeggen: "Ik vind ze ongelooflijk mooi." Misschien is het nog veel en veel dieper. Onbegrijpelijk diep. In Marcus 14 vers 26 staan prachtige woorden, die ik u zo graag voorlees. Daar staat het nog dieper, misschien nog moeilijker: "En na de lofzang gezongen te hebben (!) vertrokken zij naar de Olijfberg." En toen zei Jezus: "Jullie zullen allemaal aanstoot aan Mij nemen, want er staat geschreven: Ik zal de herder slaan en de schapen zullen verstrooid worden." Voordat Hij dus naar Gethsémané gaat en voordat Hij naar Golgotha gaat, gaat Jezus zingen.

Wat is deze preek moeilijk voor u, maar misschien nog moeilijker voor mij. Jezus gaat zingend naar Gethsémané, Hij gaat zingend naar Golgotha. Het grote lijden ligt voor Hem en Hij doet dat zingend.

Ik vind het zo belangrijk om dit te vertellen. Dat Hij gezongen heeft, is bijzonder. Maar wát Hij gezongen heeft, is nog meer bijzonder. Dat zijn de Psalmen 113 tot 118. Psalm 113: "Halleluja, looft, gij knechten des Heren, looft de Naam van de Here." Psalm 118: "Dit is de dag die de Here gemaakt heeft; laten wij juichen. Looft de Heer, want Hij is goed."

Ik meen dat Berkhof heeft geschreven als aantekening: "Jezus hield de lofzang vast. Of beter: Hij werd door de lofzang vastgehouden." Wat is het ontzettend moeilijk, als je deze teksten leest om dan toch te zeggen: "Dit is nu een Nieuwtestamentische wet: dankt onder alles en dankt in alles."

Toen ik predikant in Haarlem was, hadden we een prachtig gezin in de kerk. Een fijn echtpaar met acht kinderen. Al die kinderen zijn de zending ingegaan. De twee meisjes zijn getrouwd met zendelingen en de jongens zijn zendeling geworden. Een bijzonder mooi gezin. Ik herinner mij dat die man heel ernstig ziek was en dat zijn vrouw mij opbelde en zei: "Ach, hij is heel ernstig ziek, wij hebben het idee dat het kan aflopen. Zou u niet willen komen? Hij zou het zo fijn vinden."

Ik ben er meteen heengegaan en het is één van de ontroerendste momenten in mijn periode daar geweest. Het hele gezin stond om dat bed heen van die ernstig zieke man, nog niet eens zo oud, misschien net in de vijftig. Zijn vrouw zat aan het hoofd en hield zijn hand vast, de kinderen stonden er omheen. Hij kon bijna niet meer praten, maar vond het fijn dat ik gekomen was. Hij had een hele zachte stem. U weet, ik ben een wat emotioneel mens en ik vroeg: "Broeder De Kok, wat zou ik nog voor u kunnen doen?"

Ik wist er ook eigenlijk geen raad mee. Ik was toen misschien in de dertig en was pas in dit werk. Toen zei hij met hele zachte stem: "Dominee, ik zou het zo fijn vinden als u met mijn gezin zou zingen Psalm 68 vers 10:

*Geloofd zijn God met diepst ontzag,
Hij overlaadt ons dag aan dag
met Zijne gunstbewijzen."*

En dan komt die schitterende laatste regel:

*Hij kan en wil en zal in nood,
zelfs bij het naderen van de dood,
volkomen uitkomst geven.*

Ik kan geen noot lezen, maar ik zing graag en ik kan u verzekeren, mijn stem brak en ik kon alleen maar huilen aan dat ziekbed. Ik werd later die avond opgebeld en zijn vrouw zei: "Hij is naar het Diaconessenhuis in Haarlem gebracht." Ik zei: "Morgenochtend ga ik direct naar hem

toe.” Toen ik binnenkwam, was hij net overleden.

Wat is het dan vaak moeilijk dat je met zo'n gezinnetje zingt: “Hij kan en wil en zal in nood, zelfs bij het naderen van de dood, volkomen uitkomst geven.” Maar het allermooiste is: ze zóngen.... Ze zongen *vóórdát* hij naar het ziekenhuis ging. Danken in alles en danken onder alles, wat is dat ongelooflijk moeilijk.

Ik denk aan nog een voorval uit de Bijbel. Ook niet simpel. Want het leven van een christen is niet simpel. En die Nieuwtestamentische geboden zijn niet eenvoudig. Mijn vrouw had gelijk: “Zou je er wel over spreken? Is het niet te moeilijk? Niet te moeilijk voor de mensen, maar bovenal te moeilijk voor jou?” Ik kom daar zo nog op terug.

Ik denk aan een verhaal dat u allemaal kent. Handelingen 16, Paulus en Silas in de gevangenis. Ze zitten daar in die binnenste kerker, de onderste kerker. De voeten in het blok. Ze kunnen amper liggen. De ruggen zijn doorploegd door de gesel. En dan zingen ze in die donkere kerker in het middernachtelijk uur Gode lof. Onbegrijpelijk! Onbegrijpelijk! Maar het gebeurt.

Laatst zei een collega van de Gereformeerde Bond tegen mij: “Ik mag graag naar je luisteren - het was in Maassluis - omdat je vaak ook wat vertelt van je eigen leven en dat is zo doeltreffend.”

Mijn vrouw en ik hebben zeventien jaar geleden iets heel ergs meegemaakt. Wat het is, hoef ik u niet te vertellen. Dat hoef ik niet te etaleren. Door zulke omstandigheden raken soms huwelijken kapot. Het had niets te maken met overspel. Het had alleen iets te maken met één van onze kinderen. Zeventien jaar geleden en het is nog niet opgelost.

Mijn vrouw is een bijzondere vrouw, vind ik. Misschien zegt elke man dat, maar zij is een grote steun voor mij in dit werk. Ik preekte vanmorgen in Alphen en toen zei een predikant tegen mij: “Wat is jouw vrouw toch een bijzonder mens.” Ik zei: “Je hebt volkomen gelijk.” Wij bidden 's morgens altijd samen. Als de kinderen naar school waren, kwamen wij samen op mijn kamer en dan gingen wij bidden. Bidden voor elkaar, bidden voor de kinderen, bidden voor de kerk en wij noemden de zieken bij naam en toenaam. Dat deden wij toen al. En ik geloof dat dat goed is, dat gelovige mensen, man en vrouw, samen bidden.

Toen die ellende plaatsvond, deden wij dat weer en toen zei mijn vrouw zeventien jaar geleden heel lief: “Vind je het goed, dat ik een Praisebandje opzet in deze barre, boze tijd?” Want wat was het donker, wat was het vreselijk. “Zullen we een Praisebandje opzetten?” En dat begon met: “Dank, dank nu allen God met blijde feestgezangen...” Zij begon te bidden. Ik heb naar haar gekeken en ik heb alleen maar gehuild. Ik dacht: hoe is het mogelijk, dat je in deze rotsituatie kunt danken? Maar ze hééft gedankt! En dat spoorde mij aan om het ook te doen.

Wat is het moeilijk om te danken in een rotsituatie. Wat is het moeilijk om te danken onder alles. Maar.... maar.... het is blijkbaar mogelijk. Want het gebeurde bij Paulus en bij Silas. Misschien kan ik niet zeggen: het is blijkbaar mogelijk, maar het gebeurde ook bij Jezus. Hij nam en Hij dankte en Hij brak en Hij gaf het aan Zijn discipelen.

Ik ga bijna eindigen. Ik preek altijd langer, maar het is moeilijk, want ik heb het gevoel niet alleen te preken tegen u mensen hier in Den Haag, maar bovenal tegen mijzelf. Gewoon omdat ik zeg: “Here God, wat zijn dit toch moeilijke dingen: Verblijdt u te allen tijde en dankt onder alles in elke situatie.”

Ik stond in mijn eerste gemeente in Den Helder. Ik had er vijf jaar gestaan met vreugde en ik zou beroepen worden in Harlingen. Ik preekte graag in Harlingen, want ik hou van de Friezen. Het zijn zeer standvastige mensen. Hoogst betrouwbaar.

Ik moest ernaar toe, zoals dat heet in de kerk, en “op proef preken”. In ieder geval moest ik daar nog een keer preken, omdat ze mij zouden beroepen. Toen was er een predikant in die buurt en ik was er een beetje boos over, maar hij had gelijk, en die schreef aan de kerkenraad: “Ga Agterreek niet beroepen. Zoals David niet paste in het harnas van Saul, zo past hij niet in het harnas van de Friezen.” Ik was toen even wat boos, maar later heb ik hem een briefje geschreven in Workum en gezegd: “U hebt volkomen gelijk.” Het is heerlijk om daar te preken. De mensen luisteren enthousiast als je enthousiast preekt. Maar bepaalde dingen lagen in die tijd - misschien is het nu anders - toch wel heel erg moeilijk en heel erg gevoelig.”

Een moeilijk gebod. Ik had er tien opgesteld en ik heb er een paar voorgelezen. Ik weet dat ze allemaal even moeilijk zijn. Verblijdt u te allen tijde. Bid zonder ophouden. Ik sprak een paar weken geleden in een grote Evangelische gemeente in Rotterdam. Zeker vijf-, zeshonderd mensen. Altijd leuk om voor een groot aantal te spreken.

Ik zei tegen de voorganger, want ze hebben daar bidstonden: “Hoeveel mensen komen daar bij jullie nu op zo'n bidstond, want we hebben zo'n prachtige term: het gebed is de kurk waar de gemeente op drijft?” Hij zei: “Nou, we mogen toch altijd wel rekenen op zo'n zestig mensen.” Ik schrok me naar.

Een kerk met zeshonderd mensen met een uitspraak: het gebed is de kurk, waar de gemeente op drijft, en dan komen er zestig mensen. Ik zei: “Wat ben ik ontzettend blij dat ik hier geen voorganger ben.” Hij zei: “Dat mag je wel zeggen, want jij zou brokken maken.” Ik zou ook brokken maken, want ik zeg de dingen vaak te recht voor zijn raap. En dat is ook weer niet goed.

Zo zijn wij door dit Bijbelstukje heen gelopen. U zegt: “En wat nu?” Ja, dat moet u zelf uitzoeken. Het zijn de geboden van de Heer. Je kunt Exodus 20 lezen en je schuldbelijdenis uitspreken en daarna de genadeverklaring, maar je kunt ook deze geboden nemen en zeggen: “Here God, ik maak er niet veel van, maar het moet voor ons toch ook mogelijk zijn, want Paulus en Silas en die familie konden zingen, om de Here God te allen tijde te kunnen danken.”

Wij lezen zo oppervlakkig de Bijbel. Nu ik wat ouder ben geworden, ontdek ik dat ik dat ook heb gedaan. Wij lezen het vluchtig, maken een preek, een meditatie en het is allemaal klaar. Maar wat is het in wezen moeilijk.

Wat wij nodig hebben in deze moeilijke problematiek is de geweldige kracht en de hulp van de Heilige Geest. Dan geloof ik dat het echt waar is: alle dingen, maar dan ook alle dingen zijn mogelijk voor degene die gelooft! Amen.